

ความต้องการจำเป็นในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

Needs of Educational Resource Management of Small Schools under the Office
of Sakon Nakhon Primary Educational Service Area 1

ชัยชนะ ราชไชย* และ จิรวัดน์ วรณโรจน์**

นักศึกษาลัทธิศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*

อาจารย์ ดร., คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**

Chaichana Ratchai* and Jirawat Waroonroj**

Graduate Student of Master Degree Faculty of Education, Northeastern University *

Lecturer Dr., Faculty of Education, Northeastern University**

Corresponding author E-mail: chaichajack3@gmail.com

(Received: October 8, 2020; Revised: October 24, 2020; Accepted: November 9, 2020)

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา 2) ศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาเรียงตามลำดับสำคัญ 3) ศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำนวน 65 โรงเรียน โดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 242 คน แบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 26 คน และครูผู้สอนจำนวน 216 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตรฐานค่า 5 ระดับ ค่าความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ เท่ากับ 1.00 และค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.91 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีความสำคัญของความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารทรัพยากรอาคารสถานที่ รองลงมา คือ การบริหารทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล และด้านการบริหารทรัพยากรงบประมาณ ในส่วนสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารทรัพยากรงบประมาณ รองลงมา คือ การบริหารทรัพยากรอาคารสถานที่ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล 2) ความต้องการจำเป็นในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาสามารถเรียงตามลำดับความสำคัญเป็น ดังนี้ (1) ด้านการบริหารทรัพยากรงบประมาณ (2) ด้านการบริหารทรัพยากรวัสดุ อุปกรณ์ (3) ด้านการบริหารทรัพยากรอาคารสถานที่ (4) ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล 3) ข้อเสนอแนะในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา พบว่า มีประเด็นที่สำคัญเป็นดังนี้ (1) ควรมีการวางแผนและการกำหนดอัตราค่าจ้างที่เหมาะสม (2) ควรดูแลรักษา วัสดุ อุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานตลอดเวลา และใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด (3) รัฐบาลควรจัดสรรเงินงบประมาณให้เพียงพอ (4) ควรดูแลรักษาอาคารสถานที่ที่มีอยู่แล้วและควรใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

คำสำคัญ: การบริหารทรัพยากรทางการศึกษา, โรงเรียนขนาดเล็ก

Abstract

The purposes of this research were to; 1) study current situation and desirable condition of educational resource management; 2) study the needs of educational resource management; and 3) study recommendations for educational resource management of small schools under the Office of Sakon Nakhon Primary Educational Service Area 1. The sample group consisted of 26 school administrators and 216 teachers of 65 small schools under the Office of Sakon Nakhon Primary Educational Service Area 1 with a total number of 242 people. The sample size was determined by stratified random sampling. The tool used in this research was a 5-level rating scale questionnaire with Index of item-objective congruence value at 1.00 and reliability coefficient at 0.91. The statistics used to analyze the data comprised mean, Standard Deviation and PNI modified index.

The research results showed that: 1) The current situation of educational resource management, on the whole, was rated at a high level. When considering each aspect, it was found that the highest average aspects were management of facility resource, followed by management of material and equipment resource. The lowest average aspects were human resource management and budget resource management. The desirable condition of educational resource management, on the whole, was rated at the highest level. When considering each aspect, it was found that the highest average aspects were budgetary resource management, followed by facility resource management; while, the lowest average aspect was human resource management. 2) The needs of educational resource management arranged by order of importance were as follows: (1) budgetary resource management; (2) material and equipment resource management; (3) facility resource management; and (4) human resource management. 3) The recommendations for educational resource management consisted of important issues as follows: (1) manpower should be planned appropriately; (2) material and equipment should be maintained to be ready to use; (3) the government should allocate sufficient budget; and (4) facility should be maintained workable with high efficacy.

Keywords: Educational Resource Management, Small Schools

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 หมวด 5 มาตรา 54 ได้กล่าวไว้ว่า รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลา 12 ปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติและหมวด 6 มาตรา 76 รัฐพึงพัฒนาระบบการบริหารราชการแผ่นดินทั้งราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และงานของรัฐอย่างอื่นให้เป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยหน่วยงานของรัฐต้องร่วมมือและช่วยเหลือกันในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดิน และการใช้จ่ายเงินงบประมาณมีประสิทธิภาพสูงสุด

เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน รวมตลอดทั้งพัฒนาเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีทัศนคติเป็นผู้ให้บริการประชาชนให้เกิดความสะดวกรวดเร็ว ไม่เลือกปฏิบัติ และปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ, 2560)

การปฏิรูปการศึกษามุ่งให้เกิดคุณภาพทั้งในด้านผลผลิตกระบวนการจัดการและปัจจัยต่าง ๆ โดยมุ่งหวังให้การจัดการศึกษาพัฒนาทั้งระบบบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้ก็คือ ผู้บริหารโรงเรียนเพราะต้องเป็นผู้นำและผู้ประสานความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่มีความสามารถ ซึ่งส่งผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเรื่องการเรียนการสอนและการเรียนรู้รวมทั้งจัดสรรทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ (วัฒนา วงศ์เกียรติรัตน์, 2555) หลักการสำคัญดังกล่าวตรงกับแนวคิดหลักในการจัดการศึกษาเพื่อทุกคน ทุกฝ่าย (Education for All) และทุกคนทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (All for Education) อันเป็นที่ยอมรับกันทั่วโลก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) นอกจากนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562 มาตรา 31 ได้กล่าวไว้ว่า กระทรวงมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและกำกับดูแลการศึกษาทุกระดับ ทุกประเภท และการอาชีวศึกษา แต่ไม่รวมถึงการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกระทรวงอื่น ที่มีกฎหมายกำหนดไว้เป็นการเฉพาะ กำหนดนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษา สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษา ส่งเสริมและประสานงานการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และการกีฬา ทั้งนี้ในส่วนที่เกี่ยวกับการศึกษา รวมทั้งการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษา และราชการอื่นตามที่มี กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวง (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562, 2562) และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2562 มาตรา 44 ได้กล่าวไว้ว่า ให้ปลัดกระทรวงเลขาธิการสภาการศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยตรง ในกรณีที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของปลัดกระทรวง เลขาธิการสภาการศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษาไว้เป็นการเฉพาะให้ผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวมอบอำนาจ ให้แก่ผู้อำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือผู้อำนวยการสถานศึกษาแล้วแต่กรณี ทั้งนี้ให้คำนึงถึงความเป็นอิสระและการบริหารงานที่คล่องตัวในการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา (พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2562, 2562)

ทรัพยากรทางการศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญเป็นอย่างยิ่งที่จะช่วยให้การบริหารงานของผู้บริหารดำเนินไปได้ อย่างราบรื่น ทรัพยากรทางการศึกษาจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อหน่วยงานสถานศึกษาในการบริหารงานทางการศึกษา ดังนี้

- 1) เพื่อสนับสนุนในการดำเนินกิจกรรม การดำเนินกิจกรรมทุกกิจกรรมจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรไม่ว่าจะเป็นคน เงิน วัสดุ หรือสิ่งอื่น ๆ ถ้าหากไม่มีทรัพยากรแล้วการดำเนินกิจกรรมก็ไม่สามารถดำเนินไปได้หรืออาจทำได้แต่ไม่สามารถได้ผลดีได้
- 2) เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงานในการจัดสรรทรัพยากรให้แก่หน่วยงานนั้น เช่น การจัดหาทรัพยากรทางด้านเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพสูงในการทำงาน 3) เพื่อเป็นการส่งเสริมกิจกรรมใหม่ ๆ การบริหารทรัพยากรนอกจากจะเป็นการบริหารเพื่อให้หน่วยงานดำเนินกิจกรรมปกติธรรมดาของหน่วยงานแล้ว ยังเป็นการบริหารทรัพยากรเพื่อแสวงหาความคิดใหม่ ๆ ด้วย 4) เพื่อเป็นการกระจายทรัพยากรในการดำเนินงานของหน่วยงานต่าง ๆ โดยอาศัยเกณฑ์ต่าง ๆ ในการบริหาร เช่น เกณฑ์ความริบด่วนของงาน เกณฑ์ความสอดคล้องกับนโยบายหรือภารกิจหลัก และเกณฑ์ความจำกัดของทรัพยากร (ปรีชา คัมภีร์ปรกรณ์, 2554) การใช้ทรัพยากรการศึกษาที่มีอยู่เพื่อการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีคุณภาพหรือคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนยังต่ำสะท้อนให้เห็นว่าทรัพยากรการศึกษานั้นยังไม่ถึงผู้เรียน ผู้บริหารต้องมีการจัดระบบการบริหารทรัพยากรการศึกษาที่ชัดเจนที่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน (รุ่ง แก้วแดง, 2553)

ยังเป็นเครื่องมือสำคัญของหน่วยงานที่จะช่วยให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา (นพพช บัญญัติราดูลย์, 2557) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงมีนโยบายกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาให้แก่หน่วยงานทุกระดับ โดยในส่วนของโรงเรียนให้บริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน มีการกระจายอำนาจ เน้นการให้ผู้มีส่วนได้เสียเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ (พัชรกฤษฎี พวงนิล, 2553) แต่การกระจายทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้ทั่วถึงย่อมเป็นไปได้ยาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดำเนินงานบริหารจัดการในโรงเรียนขนาดเล็ก ที่พบว่าคุณภาพทางการศึกษาค่อนข้างต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ เนื่องจากขาดความพร้อม ด้านปัจจัยหลายประการ (วัฒนา วงศ์เกียรติรัตน์, 2555) สอดคล้องกับปัญหาโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ประสบปัญหาสำคัญ ๆ คือปัจจัยที่เป็นตัวบ่อนทำลายเพียงพอกและไม่มีคุณภาพ รวมทั้งปัญหาในด้านประสิทธิภาพในต่อห้องเรียน อยู่ในระดับต่ำกว่ามาตรฐาน โรงเรียนยังขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ การใช้ข้อมูลกระบวนการบริหารจัดการและกระบวนการเรียนการสอน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1, 2562) จากสภาพปัญหาของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารทรัพยากรการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ว่ามีการบริหารทรัพยากรการศึกษาเป็นอย่างไรเพื่อนำผลการวิจัยใช้เป็นสารสนเทศเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรการศึกษาของโรงเรียนและช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษาใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาการบริหารทรัพยากรการศึกษาเพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ตามความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาในสถานศึกษาเพิ่มขึ้น และนำไปเผยแพร่ให้สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำข้อมูลที่ได้ช่วยในการตัดสินใจและเลือกใช้เกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรการศึกษาของโรงเรียนได้ตามความเหมาะสมในบริบทของตนเอง

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

2.2 เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาเรียงตามลำดับสำคัญของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

2.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่รับผิดชอบงานทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำนวน 620 คน จำแนกตามสภาพประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 65 คน และครูผู้สอน จำนวน 555 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่รับผิดชอบงานทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ปีการศึกษา 2563 โดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง (Random Sampling) ใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) และกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้ตารางของ Krejcie and Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 242 คน ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 26 คน และครูผู้สอน จำนวน 216 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) การบริหารทรัพยากรบุคคล 2) การบริหารทรัพยากรวัสดุ อุปกรณ์ 3) การบริหารทรัพยากรงบประมาณ 4) การบริหารทรัพยากรอาคารสถานที่ โดยมีลักษณะเป็นแบบสอบถามประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert's Scale) ที่มีการตอบสนองคู่ (Dual-Response Format)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 1

3.3 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

3.3.1 ศึกษาขอบข่ายของการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียน หลักการ เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาเขียนสรุปเป็นกรอบในการสร้างแบบสอบถาม

3.3.2 สร้างแบบสอบถาม และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยทำการประเมินค่าความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงก์กับข้อคำถาม (Item Object Congruence: IOC) และคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่าหรือเท่ากับ .50 ขึ้นไป ทั้งนี้ข้อคำถามในแบบสอบถามทั้งหมดมีค่าดัชนี IOC เท่ากับ 1.00

3.3.3 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้กับกับครูที่รับผิดชอบงานทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาตามวิธีของ Cronbach ซึ่งพบว่า แบบสอบถามมีค่ามีความเชื่อมั่น เท่ากับ .91 ปรับแก้เครื่องมือก่อนนำไปใช้จริง

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

3.4.1 ข้อมูลสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม นำมาวิเคราะห์แจกแจงความถี่และร้อยละ

3.4.2 ข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 1 ใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean: $\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) แล้วนำค่าเฉลี่ยมาเทียบกับเกณฑ์ต่อไปนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

4.51–5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด

3.51–4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมาก

2.51–3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง

1.51–2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อย

1.00–1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

3.4.3 วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 1 ใช้ดัชนีความสำคัญของลำดับความต้องการจำเป็น (Modified Priority Needs Index: PNI_{Modified}) โดยมีสูตรคำนวณ ดังนี้ (นงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช, 2544)

$$PNI_{Modified} = (I-D) / D$$

- เมื่อ PNI หมายถึง ดัชนีความสำคัญของลำดับความต้องการจำเป็น
I หมายถึง ค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์
D หมายถึง ค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน

3.5 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis)

4. ผลการวิจัย

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) โดยหาความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) โดยแยกตามตำแหน่งหน้าที่ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม (n = 242)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
ตำแหน่ง		
ผู้บริหารสถานศึกษา	26	11
ครูผู้สอน	216	89
รวม	242	100

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นครูผู้สอน จำนวน 216 คน คิดเป็น ร้อยละ 89 รองลงมาเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 11

4.2 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน

การบริหารทรัพยากรทางการศึกษา	สภาพปัจจุบัน				สภาพที่พึงประสงค์			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล	4.33	0.41	มาก	3	4.84	0.37	มากที่สุด	4
2. ด้านการบริหารทรัพยากรวัสดุ อุปกรณ์	4.34	0.31	มาก	2	4.90	0.26	มากที่สุด	3
3. ด้านการบริหารทรัพยากรงบประมาณ	4.33	0.34	มาก	3	4.92	0.22	มากที่สุด	1
4. ด้านการบริหารทรัพยากรอาคารสถานที่	4.36	0.39	มาก	1	4.91	0.26	มากที่สุด	2
รวม	4.34	0.36	มาก		4.90	0.27	มากที่สุด	

จากตารางที่ 2 พบว่า สภาพปัจจุบันในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.36) เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารทรัพยากรอาคารสถานที่ ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.39) รองลงมา คือ การบริหารทรัพยากรวัสดุ อุปกรณ์ ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.31) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.41) และด้านการบริหารทรัพยากรงบประมาณ ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.34)

สภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.90$, S.D. = 0.27) เมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารทรัพยากรงบประมาณ ($\bar{X} = 4.92$, S.D. = 0.22) รองลงมา คือ การบริหารทรัพยากรอาคารสถานที่ ($\bar{X} = 4.91$, S.D. = 0.26) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล ($\bar{X} = 4.84$, S.D. = 0.37)

4.3 ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความต้องการจำเป็นในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน

การบริหารทรัพยากรทางการศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{Modified}	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
1. ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล	4.33	0.41	มาก	4.84	0.37	มากที่สุด	0.117	4
2. ด้านการบริหารทรัพยากรวัสดุ อุปกรณ์	4.34	0.31	มาก	4.90	0.26	มากที่สุด	0.129	2
3. ด้านการบริหารทรัพยากรงบประมาณ	4.33	0.34	มาก	4.92	0.22	มากที่สุด	0.136	1
4. ด้านการบริหารทรัพยากรอาคารสถานที่	4.36	0.39	มาก	4.91	0.26	มากที่สุด	0.126	3
รวม	4.34	0.36	มาก	4.90	0.27	มากที่สุด	0.129	

จากตารางที่ 3 พบว่า ความต้องการจำเป็นในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยภาพรวม (PNI_{Modified} = 0.129) เมื่อพิจารณารายด้านสามารถเรียงตามลำดับความสำคัญเป็น ดังนี้ 1) ด้านการบริหารทรัพยากรงบประมาณ (PNI_{Modified} = 0.136) 2) ด้านการบริหารทรัพยากรวัสดุ อุปกรณ์ (PNI_{Modified} = 0.129) 3) ด้านการบริหารทรัพยากรอาคารสถานที่ (PNI_{Modified} = 0.126) และ 4) ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล (PNI_{Modified} = 0.117)

4.4 ข้อเสนอแนะของความต้องการจำเป็นในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ดังตารางที่ 4

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเกี่ยวกับข้อเสนอแนะของความต้องการจำเป็นในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ซึ่งเป็นข้อคำถามปลายเปิด ได้สรุปข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่คล้ายคลึงกันได้นำมาเรียงจากความถี่มากไปหาความถี่น้อย ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ข้อเสนอแนะในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

การบริหารทรัพยากรทางการศึกษา	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1. ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล	1. ควรมีการวางแผนและการกำหนดอัตรากำลังที่เหมาะสม	38

ตารางที่ 4 (ต่อ)

การบริหารทรัพยากรทางการศึกษา	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1. ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล	2. ควรมีการอบรม พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถเพิ่มในกลุ่มสาระวิชาที่สอนหรือวิชาเอก	29
	3. ควรจัดบุคลากรรับผิดชอบในกลุ่มงานที่มีความสามารถและความถนัดเหมาะสมกับงาน	11
2. ด้านการบริหารทรัพยากรวัสดุ อุปกรณ์	1. ควรดูแลรักษา วัสดุ อุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานตลอดเวลาและใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด	42
	2. ควรจัดสรรวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นให้สอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียนให้เกิดประโยชน์มากที่สุด	25
	3. ควรจัดทำทะเบียนวัสดุให้ถูกต้องตามระเบียบและเป็นปัจจุบัน	10
3. ด้านการบริหารทรัพยากรงบประมาณ	1. รัฐบาลควรจัดสรรเงินงบประมาณให้เพียงพอ	52
	2. การใช้จ่ายเงินงบประมาณเป็นไปอย่างคุ้มค่า โปร่งใส ตรวจสอบได้	37
	3. ควรลดขั้นตอนและเร่งรัดการเบิกจ่ายเงินของทางราชการ	25
4. ด้านการบริหารทรัพยากรอาคารสถานที่	1. ควรดูแลรักษา อาคารสถานที่ที่มีอยู่แล้วควรใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด	51
	2. ควรจัดสรรอาคารสถานที่ที่จำเป็นให้สอดคล้องกับกิจกรรมของโรงเรียน	24
	3. ควรซ่อมแซมอาคารสถานที่ที่ชำรุดแล้วนำมาใช้ใหม่อย่างมีคุณค่า	11

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีข้อเสนอแนะของความต้องการจำเป็นในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา ดังนี้ 1) ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลที่มีความถี่มากที่สุด คือ ควรมีการวางแผนและการกำหนดอัตรากำลังที่เหมาะสม 2) ด้านการบริหารทรัพยากรวัสดุ อุปกรณ์ที่มีความถี่มากที่สุด คือ ควรดูแลรักษา วัสดุ อุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานตลอดเวลา และใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด 3) ด้านการบริหารทรัพยากรงบประมาณที่มีความถี่มากที่สุด คือ รัฐบาลควรจัดสรรเงินงบประมาณให้เพียงพอ 4) ด้านการบริหารทรัพยากรอาคารสถานที่ที่มีความถี่มากที่สุด คือ ควรดูแลรักษาอาคารสถานที่ที่มีอยู่แล้ว และควรใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

5. สรุปและอภิปรายผล

การศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 สรุปและอภิปรายผล ดังนี้

5.1 สภาพปัจจุบันในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารทรัพยากรอาคารสถานที่ รองลงมา คือ การบริหารทรัพยากรวัสดุ อุปกรณ์ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล และด้านการบริหารทรัพยากรงบประมาณ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก 1) ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล สถานศึกษามีการวางแผน ด้านอัตรากำลังเหมาะสมกับจำนวนนักเรียนและภารกิจ มีการปฐมนิเทศ และฝึกอบรมบุคลากรที่ได้รับการบรรจุและแต่งตั้งใหม่ ซึ่งเป็นการดำเนินงานตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม 2553) หมวด 8 ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา มาตรา 52 ที่ให้กระทรวงส่งเสริมให้มีระบบกระบวนการผลิต การพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและ

มาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง ให้มีความพร้อมและมีความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่และการพัฒนาบุคลากรประจำการอย่างต่อเนื่อง 2) ด้านการบริหารทรัพยากรวัสดุ อุปกรณ์ สถานศึกษามีการสำรวจแหล่งทรัพยากรทางการศึกษาทั้งในโรงเรียน ชุมชนและสถานประกอบการต่างๆ ในชุมชนมีการจัดทำระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับใช้วัสดุอุปกรณ์ของโรงเรียนไว้อย่างชัดเจน มีการจัดทำแผนการจัดซื้อ-จัดจ้างวัสดุอุปกรณ์และดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างตามวันเวลาที่กำหนดไว้ในแผนงานถูกต้องตามระเบียบมีการลงทะเบียน ระบบการเบิกจ่ายวัสดุอุปกรณ์อย่างเป็นระบบและเป็นปัจจุบัน ให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน ให้เป็นไปตามระเบียบพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม 2553) หมวด 8 ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา มาตรา 59 ให้สถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคลมีอำนาจในการปกครอง ดูแล บำรุง รักษา ใช้และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษาทั้งที่เป็นที่ราชพัสดุตามกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุ และที่เป็นทรัพย์สินอื่น 3) ด้านการบริหารทรัพยากรงบประมาณ สถานศึกษามีการดำเนินงานตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ 2554 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม 2553) หมวด 8 ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา มาตรา 60 จัดสรรงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายดำเนินการและงบลงทุนให้สถานศึกษาของรัฐตามนโยบาย แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติและภารกิจของสถานศึกษา โดยให้มีอิสระในการบริหารงบประมาณ และทรัพยากรทางการศึกษา ทั้งนี้ให้คำนึงถึงคุณภาพ และความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา 4) ด้านการบริหารทรัพยากรอาคารสถานที่ ซึ่งเป็นการดำเนินงานตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ 2554 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม 2553) หมวด 8 ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา มาตรา 59 ให้สถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคลมีอำนาจในการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา ทั้งที่เป็นที่ราชพัสดุ ตามกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุและที่เป็นทรัพย์สินอื่น รวมทั้งจัดหารายได้จากบริการของสถานศึกษา และเก็บค่าธรรมเนียมการศึกษาที่ไม่ขัดหรือแย้งกับนโยบาย วัตถุประสงค์และภารกิจหลักของสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพิศ ไข่เอื้อ, ปิยพงษ์ สุเมตติกุล, และพลฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์ (2556) ศึกษาการพัฒนากลยุทธ์การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในเขตเมืองและชนบท พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในเขตเมืองและชนบทโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิษณุภาส สว่างใจ และพูนสิน ประคำมินทร์ (2558) ศึกษาการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาในเขตอำเภอปลาปาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 พบว่า การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

สภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารทรัพยากรงบประมาณ รองลงมา คือ การบริหารทรัพยากรอาคารสถานที่ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพิศ ไข่เอื้อ และคณะ (2556) ศึกษาการพัฒนากลยุทธ์การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในเขตเมืองและชนบท พบว่า สภาพที่พึงประสงค์การบริหารทรัพยากรทางการศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงตามค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ การบริหารทรัพยากรงบประมาณ การบริหารทรัพยากรอาคารสถานที่ การบริหารทรัพยากรวัสดุ อุปกรณ์ และการบริหารทรัพยากรบุคคล สอดคล้องกับงานวิจัยของ สังวาลย์ วุฒิสเลา (2548) ที่ศึกษาสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา พบว่า การบริหารทรัพยากรงบประมาณมีค่าเฉลี่ยการบริหารสูงที่สุด ซึ่งแสดงให้เห็นว่าทรัพยากรด้านการเงินนั้นมีความสำคัญและในการดำเนินงานหรือกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนมีความต้องการใช้เงินในการดำเนินงานทั้งสิ้น

5.2 ความต้องการจำเป็นในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 สามารถเรียงตามลำดับความสำคัญเป็น ดังนี้ 1) ด้านการบริหารทรัพยากรงบประมาณ 2) ด้านการบริหารทรัพยากรวัสดุ อุปกรณ์ 3) ด้านการบริหารทรัพยากรอาคารสถานที่ และ 4) ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กให้ความสำคัญกับการบริหารทรัพยากรด้านการเงิน ซึ่งโรงเรียนได้รับจัดสรรอย่างจำกัดตามเกณฑ์จำนวนนักเรียนที่มีอยู่น้อยไม่เพียงพอความต้องการ และทรัพยากรด้านการเงินก็เป็นปัจจัยสำคัญที่สามารถนำมาซึ่งทรัพยากรด้านอื่น ๆ ได้ เป็นค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการจัดการศึกษา ช่วยให้การพัฒนาสถานศึกษาเป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยเฉพาะการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการพัฒนา สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ที่มีคุณภาพในกระบวนการเรียนการสอนของสถานศึกษา ดังนั้นความสำคัญของทรัพยากรด้านการเงินจึงมีผลต่อการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาด้านอื่นๆ อยู่ในระดับมากที่สุดเป็นลำดับแรก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุริยาพร ดวงจักร ณ อยุธยา และไพโรจน์ พรหมนิเนตร (2558) ศึกษาการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอปากช่อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 4 พบว่า สภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีการปฏิบัติระดับมากมีค่าเฉลี่ย ลำดับสูงสุดอยู่คือ ด้านการบริหารทรัพยากรการเงิน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรทิพย์ หลักเฉลิมพร และพรเทพ รุ่งแผน (2560) ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า สภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงตามลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านงบประมาณ สอดคล้องกับแนวคิดของ สุทธิวรรณ ตันติธนาวงศ์ (2549) ที่กล่าวว่า ทรัพยากรด้านการเงินช่วยให้การดำเนินการของสถานศึกษาประสบความสำเร็จในงานภารกิจหลักช่วยในการสนับสนุนจัดหาทรัพยากรอื่น ๆ เช่น วัสดุอุปกรณ์ สื่อเทคโนโลยีและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ

5.3 ข้อเสนอแนะในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่า 1) ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล ข้อเสนอแนะที่มีความถี่มากที่สุด คือ ควรมีการวางแผนและการกำหนดอัตราค่าจ้างที่เหมาะสม 2) ด้านการบริหารวัสดุ อุปกรณ์ ข้อเสนอแนะที่มีความถี่มากที่สุด คือ ควรดูแลรักษา วัสดุ อุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานตลอดเวลา และใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด 3) ด้านการบริหารงบประมาณ ข้อเสนอแนะที่มีความถี่มากที่สุด คือ รัฐบาลควรจัดสรรเงินงบประมาณให้เพียงพอ 4) ด้านการบริหารอาคารสถานที่ ข้อเสนอแนะที่มีความถี่มากที่สุด คือ ควรดูแล รักษา อาคารสถานที่ที่อยู่แล้วควรใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พิสิษฐ ภู่ออด (2553) ที่กล่าวว่า ทรัพยากรทางการศึกษามีความจำเป็นและมีส่วนสำคัญโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารสามารถจัดการและบริหารทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้ได้ประโยชน์สูงสุด และยุทธภรณ์ สุทธิโคตร (2555) ที่กล่าวว่า การพัฒนาประสิทธิภาพของโรงเรียนขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นด้านการบริหารจัดการงาน อาคารสถานที่ การจัดการรูปแบบ การเรียนการสอน การจัดการสื่อการเรียนการสอน วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ และสิ่งที่สำคัญที่สุดคือ บุคลากรในโรงเรียน เนื่องจากบุคคลเหล่านี้เป็นกลไกสำคัญในการดำเนินงานทุกอย่างภายในโรงเรียนเพื่อให้โรงเรียนสามารถทำหน้าที่ได้อย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและประเทศชาติ

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

6.1.1 สถานศึกษาควรมีการดำเนินการจัดสรรงบประมาณโดยยึดหลักการพัฒนาเพื่อให้เกิดความก้าวหน้าเป็นหลักกำหนดนโยบายและแผนงานการเสนองบประมาณตามความจำเป็น นำผลการประเมินมาวิเคราะห์ปรับปรุงแผนการใช้จ่ายงบประมาณเป็นระยะๆ และใช้จ่ายงบประมาณเป็นไปตามกำหนดเวลาของปีงบประมาณ

6.1.2 สถานศึกษาควรมีบัญชีแสดงการจ่ายวัสดุ อุปกรณ์เป็นไปตามระเบียบนำผลการประเมินการใช้วัสดุ อุปกรณ์ของหน่วยงานมาใช้ในการกำหนด วางแผนงานการจัดซื้อจัดหาวัสดุอุปกรณ์ครั้งต่อไป จำหน่ายวัสดุ อุปกรณ์เป็นไปตามระเบียบ และการแต่งตั้งคณะกรรมการในการวิเคราะห์และวางแผนการจัดซื้อ จัดหาวัสดุ อุปกรณ์

6.1.3 สถานศึกษาควรจัดสร้างอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมและรวมไปถึงการวางแผนบริเวณที่ต้องอาคาร การควบคุมการก่อสร้าง เป็นไปตามหลักการจัดอาคารสถานที่ของโรงเรียน และกำหนดการวางแผนการใช้อาคารสถานที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการเรียนการสอน

6.1.4 สถานศึกษาควรให้คำแนะนำช่วยเหลือในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ของครู วางแผนกำหนดอัตราค่าจ้างไว้ล่วงหน้า และประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรตามระเบียบของทางราชการ

6.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป

6.2.1 ควรศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาระหว่างผู้ประกอบการ ชุมชน ท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

6.2.2 ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารทรัพยากรทางการ เพื่อการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

6.2.3 ควรศึกษาปัจจัยเกื้อหนุนที่ส่งผลต่อการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาโดยเน้นให้ชุมชนมีส่วนร่วมมากที่สุดและต่อเนื่อง

7. รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน: ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน*

พุทธศักราช 2551 (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

นงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช. (2544). *การวิจัยและพัฒนาเพื่อการปฏิรูปโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาวิจัย

การศึกษา คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. (2557). *หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ตีรณสาร.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

ปรีชา คัมภีร์ปกรณ์. (2554). *ประมวลการสอนชุดวิชาการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา หน่วยที่ 1* (พิมพ์ครั้งที่ 5).

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช: นนทบุรี.

พรทิพย์ หลักเฉลิมพร และพรเทพ ฐิ์แผน. (2560). การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของศูนย์

การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. *วารสารวิจัยราชภัฏกรุงเก่า*,

4(1), 55-61.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562. (2562, 1 พฤษภาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 136 ตอนที่ 57 ก.

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2562. (2562, 1 พฤษภาคม).

ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 136 ตอนที่ 57 ก.

พัชรกฤษฎี พวงนิล. (2553). *กลยุทธ์การระดมทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานของรัฐในจังหวัด*

มหาสารคาม (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.

พิสิษฐ ภู่ออด. (2553). *การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร*

เขต 1 (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, กรุงเทพฯ.

- ยุทธภรณ์ สุทธิโคตร. (2555). การระดมทรัพยากรทางการศึกษาด้านทรัพยากรบุคคลและด้านวัสดุอุปกรณ์ของโรงเรียน
ในอำเภอเซกา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 3 (การศึกษาค้นคว้าอิสระ
ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยนครพนม, นครพนม.
- รุ่ง แก้วแดง. (2553). ปฏิบัติการศึกษไทย (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- วัฒนา วงศ์เกียรติรัตน์. (2555). การวางแผนงานเชิงกลยุทธ์ในหน่วยงานภาครัฐบาล. กรุงเทพฯ: คณะรัฐศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิญญูมาส สว่างใจ และพูนสิน ประคำมินทร์. (2558). การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาในเขตอำเภอ
ปลาปาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1. วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม,
5(2), 128-136.
- สมพิศ ไข่เอื้อง, ปิยพงษ์ สุเมตติกุล, และพฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์. (2556). การพัฒนากลยุทธ์การบริหารทรัพยากรทางการศึกษา
ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในเขตเมืองและชนบท. วารสารครุศาสตร์, 41(3), 19-37.
- สุริยาพร ดวงจักร ฌ อยุธยา และไพโรจน์ พรหมมีเนตร. (2558). การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
อำเภอปากช่อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4. วารสารวิทยาลัย
นครราชสีมา, 9(1), 46-51.
- สุทธิวรรณ ตันติรัตนวงศ์. (2549). ประมวลสาระชุดวิชาการจัดการ สถานศึกษา (School Management) หน่วยที่ 8-15.
นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สังวาลย์ วุฒิสเลา. (2548). สภาพและปัญหาการบริหารงานทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี,
อุบลราชธานี.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. (2562). รายงานการประเมินความก้าวหน้าคุณภาพนักเรียน
ชั้นประถมศึกษา. สกลนคร : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1.
- สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ. (2560). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. กรุงเทพฯ: ธนาพรส.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.